

Nota van toelichting

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Met ingang van [PM] is de Wijzigingswet SZW-wetten BES 2024 van kracht geworden. In die wet zijn bepalingen opgenomen om een onverschuldigd betaalde uitkering (zogenoeten 'loonderving') van de Wet ongevallenverzekering BES (hierna: OV BES) en de Wet ziekteverzekering BES (hierna: ZV BES), te kunnen terugvorderen. Beide wetten, waarvan de werking ziet op de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, bieden inkomensbescherming voor werknemers die door ziekte of bedrijfsongeval tijdelijk of blijvend arbeidsongeschikt zijn geworden. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is uitvoerder van de betreffende wetten. De RCN-unit SZW voert – namens de minister – de betreffende wetten uit.

In dit besluit worden nadere regels gesteld over het terugvorderen van onverschuldigde betalingen van de OV BES en ZV BES, waardoor de uitvoerder consequent en adequaat kan optreden als er sprake is van onverschuldigde betalingen. Ter bevordering van eenduidigheid in het sociale zekerheidstelsel is ervoor gekozen om zoveel als mogelijk aan te sluiten bij de regelgeving in Caribisch Nederland waar de RCN-unit SZW al mee werkt, waaronder in het bijzonder het Uitvoeringsbesluit kinderbijslagvoorziening BES.

2. Besluit tot terugvordering

De bepalingen rondom terugvordering, zoals opgenomen in de OV BES en ZV BES, zijn opgesteld als een discretionaire bevoegdheid (kan-bepaling). Dit houdt in dat als er sprake is van een onverschuldigde betaling van de loonderving, de minister de bevoegdheid heeft om deze terug te vorderen van de belanghebbende. Deze bevoegdheid geeft ruimte om maatwerk te bieden op het moment dat er sprake is van nadelige gevolgen voor het individuele geval. Tegen de achtergrond van de doelstelling van rechtmatige uitkeringsverstrekking is het uitgangspunt dat een onverschuldigd betaalde uitkering wordt teruggevorderd, maar op grond van de in aanmerking te nemen omstandigheden kan een andere keuze worden gemaakt.

De uitkering loonderving OV BES en ZV BES wordt doorgaans aan de werkgever uitbetaald. Als de dienstbetrekking tussen werkgever en werknemer is beëindigd wordt de loonderving rechtstreeks aan de werknemer (op eigen naam) uitbetaald. Dit betreft in de praktijk echter een beperkte groep en is wettelijk beperkt tot de OV BES. Dit betekent dat een besluit tot terugvordering, alsook de beschikking die hieruit voortvloeit, in het algemeen aan de werkgever is geadresseerd.

Er kunnen verschillende redenen zijn om een onverschuldigde betaling van de OV BES en ZV BES geheel of gedeeltelijk terug te vorderen. De gronden om terug te vorderen zijn neergelegd in artikel 12e OV BES en artikel 12e ZV BES.

De minister kan afzien van terugvordering als daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Er wordt een individuele afweging gemaakt waarbij alle relevante omstandigheden betrokken worden. Bij de beoordeling of er sprake is van een dringende reden kan worden gedacht aan het rekening houden met de gevolgen van terugvordering voor betrokkene, alsmede met de oorzaak van het ten onrechte uitbetalen. Zowel het aandeel van de minister als het aandeel van belanghebbende (verwijtbaarheid) in de ontstane situatie, zal in de afweging worden betrokken.

Bij kruimelbedragen van minder dan USD 50 kan ook worden afgezien van de terugvordering. In de artikelsgewijze toelichting op artikel 3, tweede lid, wordt hier nader op ingegaan.

Voor elke beslissing tot terugvordering geldt dat betrokkene een beschikking ontvangt waarin is opgenomen de reden voor de terugvordering, hetgeen wordt teruggevorderd en de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald. Ook staat in de beschikking op welke manier het besluit ten uitvoer wordt gelegd als er niet op tijd wordt betaald. Als betrokkene meent dat betaling om welke reden dan ook niet mogelijk is, kan binnen de daarvoor gestelde termijnen een verzoek worden ingediend om de betaling uit te stellen of gespreid te betalen. Als betrokkene geen uitstel van betaling heeft aangevraagd en de beschikking niet tijdig betaalt, kan de minister het bedrag verhogen met de wettelijke rente en de op de terugvordering betrekking hebbende kosten.

De minister kan besluiten om de onverschuldigde betaling te verrekenen wanneer er sprake is van een doorlopend recht op ziekengeld of ongevallengeld. Terugvordering vindt in dat geval plaats door het onverschuldigd betaalde bedrag te verrekenen met de nog door de minister uit te betalen loonderving. Deze mogelijkheid draagt bij aan het behoud van efficiëntie en eenvoud in de uitvoering.

Waar nodig zal door middel van beleidsregels verder invulling gegeven worden aan de reeds bestaande bestuursbevoegdheid. In sommige situaties wordt ruimte gelaten aan het bestuursorgaan om zelf te bepalen hoe zij van de bevoegdheid in kwestie gebruik maakt. Dit geldt ook voor beleidsregels over het invorderingsproces. De terugvordering is het opleggen van de verplichting om een bedrag terug te betalen. De invordering betreft de wijze waarop het bedrag terugbetaald moet worden.

3. Regeldruk

Er worden geen extra administratieve lasten voorzien voor de rechthebbenden als gevolg van dit besluit.

4. Advies en Consultatie

Dit besluit is in nauwe samenspraak met de RCN-unit SZW tot stand gekomen. Het gevoerde overleg is uitgemond in de conclusie dat het onderhavige besluit uitvoerbaar is. De RCN-unit SZW heeft hierbij wel de kanttekening geplaatst dat een nadere uitwerking van terug- en invordering in beleid(sregels) noodzakelijk is om het uitvoeringsproces met betrekking tot terugvordering sluitend te maken. Het kerndepartement en de RCN-unit SZW pakken deze nadere uitwerking gezamenlijk op.

[PM internetconsultatie]

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Dit artikel bevat een aantal begripsbepalingen.

Artikel 2 (Besluit tot terugvordering)

Het eerste lid regelt aan welke voorwaarden een besluit tot terugvordering moet voldoen. Het gaat hierbij om de reden voor terugvordering, hetgeen wordt teruggevorderd, de termijn of termijnen waarbinnen moet worden betaald, alsmede de wijze waarop het besluit, bij gebreke van tijdige betaling, ten uitvoer wordt gelegd. Dit moet schriftelijk worden meegedeeld.

Op grond van het tweede lid is degene van wie de uitkering wordt teruggevorderd verplicht de inlichtingen te verstrekken die met het oog op de terugvordering van belang zijn. Deze informatieplicht is met name van belang zodat de minister – indien dit nodig wordt geacht – eventuele termijnen van terugbetaling kan vaststellen. Op verzoek van de betrokkene kan bij de invordering rekening worden gehouden met de betalingscapaciteit van de belanghebbende bij het vaststellen van de termijnen waarbinnen betaald moet worden.

Artikel 3 (Afzien van terugvordering)

Eerste lid

Uitgangspunt is dat de minister in situaties als neergelegd in artikel 12e OV BES en artikel 12e ZV BES gebruikmaakt van de bevoegdheid om terug te vorderen. De minister kan afzien van terugvordering indien een van de in dit artikel omschreven situaties zich voordoet. Het gaat hier om een discretionaire bevoegdheid van de minister. Op grond van het eerste lid kan de minister besluiten geheel of gedeeltelijk van terugvordering af te zien indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om algemene of categoriale afwijkingen, maar er wordt een individuele afweging van alle relevante omstandigheden verondersteld. Er is bewust niet voor gekozen om het begrip dringende reden nader te specificeren, nu dit artikellid juist is opgenomen voor niet op voorhand te voorziene gevallen.

Tweede lid

Op grond van het tweede lid is de minister bevoegd af te zien van terugvordering indien het terug te vorderen bedrag minder dan 50 USD bedraagt. Het uitgangspunt blijft evenwel terugvordering. Echter, indien terugvordering niet mogelijk of ondoelmatig blijkt te zijn, kan de minister van de terugvordering afzien. De minister bepaalt op welk moment de bevoegdheid om niet terug te vorderen wordt gebruikt.

Artikel 4 (Verrekenen)

Om het betalingsverkeer zoveel mogelijk te vereenvoudigen en te beperken kan het wenselijk zijn om een onverschuldigde betaling te verrekenen met een volgende betaling op grond van de OV BES of ZV BES. De minister stelt degene van wie wordt teruggevorderd eerst in de gelegenheid vrijwillig te betalen. Op grond van dit artikel kan invordering, indien mogelijk, plaatsvinden door verrekening van het terug te vorderen bedrag met toekomstige aanspraken op dezelfde, nog lopende, uitkering. Dit is ter beoordeling aan de minister. Bij de verrekening kan desgewenst rekening worden gehouden met de betalingscapaciteit van de belanghebbende.

Artikel 5 (Verhoging terug te vorderen bedrag)

Dit artikel maakt het mogelijk dat het teruggevorderde bedrag kan worden verhoogd met de wettelijke rente en de op de terugvordering betrekking hebbende kosten, waaronder bijvoorbeeld de kosten die verband houden met het starten van een incassotraject. Hiertoe wordt overgegaan indien niet of niet tijdig wordt voldaan aan de door de minister opgelegde verplichtingen tot terugbetaling.

Artikel 6 (Inwerkingtreding)

Het besluit treedt in werking op 1 januari 2026 Daarmee is voldaan aan het kabinetsbeleid voor vaste verandermomenten en een minimuminvoeringstermijn voor regelgeving, zoals neergelegd in aanwijzing 4.17 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Dat beleid houdt in dat een algemene maatregel van bestuur in werking treedt op 1 januari of 1 juli en de bekendmaking minimaal twee maanden voor inwerkingtreding ligt.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

J.N.J. Nobel